

KÖZEL NEGYEDSZÁZAD AZ OMSZ GAZDASÁGI VEZETŐJEKÉNT

Németh Ákos

Országos Meteorológiai Szolgálat, 1024 Budapest, Kitaibel Pál utca 1., nemeth.a@met.hu

Nagyinterjú Buda Istvánnal, az Országos Meteorológiai Szolgálat leköszönő gazdasági elnökhelyettesével

Léggör: István, hamarosan elhagyod az OMSZ fedélzetét. Amikor ezt a beszélgetést kezdeményeztem, úgy fogalmaztam, hogy egy korszak zárul le a távozásoddal. Ugye azt szokták mondani, hogy az elnökök meghatároznak egy-egy korszakot. De igaz lehet ez a kifejezés a gazdasági vezetőre is?

Buda István: Szerintem van benne igazság. A költségvetési terület, különösen a gazdasági rész, jogszabályokkal erősen le van szabályozva. Amikor bő 24 évvel ezelőtt idekerültem az OMSZ-hoz, a jogszabályok adta lehetőségeken belül saját gondolataim szerint alakítottam ki a GFO működését, illetve az OMSZ gazdálkodását. Biztos vagyok benne, hogy aki ebben a pozícióban követ, szintén változtatni fog valamit aszerint, ahogy ő gondolja. Mindenkinek megvan a területén folyó munkafolyamatok kialakításáról a maga elképzelése, gondolata.

L: Említetted, hogy 24 évvel ezelőtt érkezted az OMSZ-hoz. Rögtön gazdasági vezető lettél?

B. I.: Igen.

L: Nem is volt más munkaköröd itt a Szolgálatnál?

B. I.: Nem. Ez a pozíció volt meghirdetve, nem nyilvános hirdetésben, hanem fejtárgyban céget bíztak meg ezzel. Megpályáztam, az interjút követően értesítettek, hogy megkaptam az állást. Így alakult, hogy 24 éve gazdasági főosztályvezetőként dolgozom az OMSZ-nál.

L: Amikor úgy fogalmaztam, hogy egy korszak zárul le, pont erre gondoltam. 24 év, az nem kevés idő ebben a pozícióban. Ez mennyire megszokott?

B. I.: Egyáltalán nem szokványos. Piaci szférában is ritka, de költségvetési intézménynél is. Talán azt lehet mondani, szerencsém volt.

L: Úgy tudom, hogy nem egyenes út vezetett a Szolgálatához, korábban dolgoztál más munkahelyeken is. Természetesen az is érdekes, hogy mik voltak ezek a munkahelyek. Ugyanakkor arra is kíváncsi vagyok, hogy vannak-e olyan ismeretek, képességek, amiket a korábbi helyeken szedtél fel, és később használtad az OMSZ-os feladataid során.

B. I.: Autószerelőként kezdtem el dolgozni 18 évesen. Eleinte motorokat, konkrétan teherautó motorokat újíztottam fel, utána pedig teherautók zárt rendszerű diagnosztikai vizsgálatában vettem részt. Ez utóbbi azt jelentette, hogy az adott cég a teherautóit nem vitte el vizsgáztatni,

hanem rendszeresen – egy bizonyos km megtétele után – behozták hozzánk, és mi átvizsgáltuk. Ha találtunk hibát, akkor azt kisebb hibák esetében kijavítottuk, ha nagyobb problémát találtunk, akkor ment a javítóműhelybe.

Már az érettségi után szerettem volna továbbtanulni, de akkor még nem vettem fel. Az érettségi után két évvel aztán bekerültem a győri Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskolára (ma Széchenyi István Egyetem – szerk.) és ott járműgyártó üzememérnökként diplomáztam. Amikor megkaptam a diplomám, azt mondtam, hogy „Irány a Közgáz!”.

És így is lett. Egyébként mindig is érdekelték a számok, a gazdasági folyamatok. Az, hogy eredetileg műszaki irányba indultam, leginkább annak volt köszönhető, hogy szülői hatásra elmentem egy gépipari szakközépiskolába. Az autószerelés is innen jött, ugyanis nyári gyakorlatokat töltöttem annál a cégnél, abban a műhelyben, ahova aztán az érettségit követően elmentem dolgozni.

Diplomásként a műszaki pályán aztán dolgoztam műszaki előadóként, MEO-vezetőként. Amikor pedig 1989-ben megszereztem a közgazdasági diplomát a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen – akkor még úgy hívták –, jelentkeztem az Ipari Minisztériumba gazdálkodási osztályvezetőnek. Az akkori főosztályvezető talán arra gondolt, hogy friss diplomásként biztos meg fogok felelni. Így is lett. De hogy hogyan kerültem még közelebb a közgazdálkodási területhez? Amikor 1992-ben kijött az új számviteli törvény, számviteli osztályvezető lettem. És innentől kezdve egyenes út volt afelé, hogy gazdasági területtel foglalkozzak.

Kérdezted, hogy mit tudtam hasznosítani a korábbi tapasztalataimból... Nos, amikor különböző beruházások, felújítások voltak az OMSZ-nál, akkor műszaki szemmel tudtam ránézni dolgokra.

L: Vagyis nem tudtak átverni?

B. I.: Most nem azt mondom, hogy nem tudtak, de nehéz volt. Vagy csak nem tudok róla, hogy megvezettek. És nagyon érdekes, de amikor elmondtam, hogy én „nemcsak” egy közgazdász vagyok, hanem mérnök is, mindjárt más szemmel néztek rám. Ennyiben mindenképp segített az előéletem. De a meteorológiához kapcsolódóan is, nem úgy néztem rá egy műszerre, hogy „úr isten, mi ez?”, hanem volt fogalmam arról, hogy mi mire való. Tényleg igaz, hogy műszaki szemmel azért az ember másképp lát dolgokat.

L: Említetted, hogy mindig érdekelték a számok. Én, bevallom, soha nem szerettem a matematikát. Talán furcsa kérdés, de mit lehet szeretni a számokban?

B. I.: Lehet, hogy nem ez a tökéletes megfogalmazás, hanem... nevetek például nehezen tudok megjegyezni. Sok idő kell hozzá, többször kell hallanom. A számokkal viszont más a helyzet. Ránézek, rögtön átlátom, és sokkal jobban meg is maradnak. Matekból egyébként mindig jó voltam, ezért is vettek fel műszaki főiskolára. Magyar nyelv és irodalomból viszont, főleg, ha meg kellett tanulni egy verset, na abból nem voltam jó. Másképp jár az agyam.

L: Feltételezem, hogy nagyon nem értesz egyet azzal a sztereotípiával, miszerint a gazdasági vezető csak könyvel, számokat ír be a táblázatokba.

B. I.: Nem, gazdasági vezetőként nem erről van szó. Ezt a külsős emberek látják így. Jó, persze korábban még előfordult, hogy tényleg könyvelni kellett. Tudni kellett, hogy mi a „tartozik” és mi a „követel”, mit hova kell könyvelni. Viszont gazdasági vezetőként ennél lényegesen több volt a feladat, biztosítani kellett a tervezéstől a beszámolóig a szolgálat folyamatos működőképességet. A gazdasági területre plusz feladatot hozott az államháztartási szabályok változásával egy új integrált ügyviteli rendszer bevezetése, amely használata most már a felhasználók napi munkáját gördülékenyebbé teszi, az adatszolgáltatást elősegíti.

L: Ha összehasonlítjuk a két időszakot, amikor átvetted a Gazdasági Főosztály vezetését, illetve a mostanit, észrevehető a változás? Ma mást csinál egy gazdasági vezető, mint 24 évvel ezelőtt?

B. I.: Van különbség, de igazából nem jelentős eltérések ezek. A lényeg, az alapelvek, tulajdonképpen változatlanok.

L: Mi volt a legnehezebb időszak gazdasági értelemben az OMSZ-os pályafutásod alatt?

B. I.: Egyértelműen 2011, amikor 369 millió forint költségvetési támogatás elvonásra került. Akkor nagyon nehéz volt, egyik napról a másikra éltünk. De szerencsére a minisztérium megértette, hogy komoly a helyzet, hogy nagyon komoly megélhetési gondjaink vannak. Végül egy „képviselői javaslatra” 200 millió forintot visszakaptunk. Ez egy kritikus időszak volt. De ezt leszámítva az OMSZ gazdálkodása mindig stabil volt. A legjobb évben például 16 havi illetményt fizettünk ki a dolgozóknak. Ez amiatt volt lehetséges, mert mindig volt többletbevétel. Ráadásul régen az év végén el nem költött bevétel képezte a maradványt, amit a következő félévben fel lehetett használni. Ma más a helyzet. Manapság év végéig mindent el kell költeni. Csak olyan „maradvány” képződhet, ami pályázathoz kapcsolódik, tehát előre le van kötve. Most már nincs olyan, hogy indítok egy közbeszerzést, ami átcsúszik jövő évre. Ez nem fordulhat elő, nem csúszhat át. Az év végén minden fel nem használt (vagy le nem kötött) pénzt egyszerűen elvonnak az OMSZ-tól.

L: Akkor, ha jól értem, a gazdasági válságok igazából nem rengették meg az OMSZ-ot.

B. I.: Nem, gyakorlatilag nem éreztük ezeket.

Buda István saját irodájában, 2021 novemberében.

L: Tudom fura a kérdés, de nem volt olyan időszak, amikor arra gondoltál, hogy felállsz és más munkahely után nézel?

B. I.: Nem.

L: Tényleg? Egyáltalán nem volt ilyen?

B. I.: Most igen, de korábban sohasem fordult meg a fejemben. Nézd, én alapvetően jól éreztem magam itt az OMSZ-ban, az elmúlt 24 évben. Tényleg igaz, és én is azt szoktam mondani mindenkinek, hogy ez egy család. Vagyunk kétszáz, és ez a kétszáz ember ismeri egymást. Ha kétezren lennénk, akkor persze nem biztos, hogy ilyen hangulat lenne...

L: Az, hogy 24 évig gazdasági vezetőként tevékenykedtél, azt is jelenti, hogy nem is nagyon keresgélte újabb kihívást, mondjuk egy minisztériumi állást?

B. I.: Nem-nem, abszolút nem.

L: Más téma. Említetted, hogy mindenki ismer mindenkit. Nyilván itt a folyosón vagy Lőrincen gyakran találkozta te is a két fővárosi telephelyen dolgozó kollégákkal. Mi a helyzet a vidéki kollégákkal?

B. I.: Régebben sokat jártam a vidéki állomásokon. Gyakorlatilag egy-két éven belül minden állomást meglátogattam. Értelemszerűen minden állomáson többször voltam, tehát nem csak akkor, amikor volt valami felújítás (pl. Szegedre akkor kéthetente lejárunk), hanem ezektől függetlenül is. Ez egyébként azért is jó volt, mert ha jött egy igény, hogy valamit fel kellene újítani, akkor tudtam azt, hogy miről van szó. Tehát ez nem úgy ment, hogy szólt a „szakma”, hogy újítsuk fel, vagy növeljük meg kétszeresére. Én ilyenkor vissza tudtam kérdezni, hogy miért.

L: Van olyan dolog, amire úgy gondolsz vissza, hogy másképp csinálnád?

B. I.: Nem, azt hiszem nincs ilyen. Most nem akarok nagy-képűnek tűnni, hogy „úgy gondolom, hogy én nagyon jól dolgoztam”. De szerintem, amit csináltunk a kollégákkal,

A 2004-es vezetői manréza csoportképe.

az ül. Azt lehet mondani, hogy hozta az eredményt. Nyilván nem a meteorológiai szakmai eredményekre gondolok. Persze ha úgy nézem, a radarfelújítások például azt hiszem hozták azokat az eredményeket, amiket elterveztünk. Úgyhogy én nem emlékszem most olyan dologra, amit másképp csinálnék, vagy ami miatt most falba verném a fejem, mondván, hogy elrontottam.

L: Nem feltétlenül arra gondoltam, hogy bármit is jobban kellett volna csinálni. De lehetnek olyan események, amikhez másképp állnál hozzá. Például egy konfliktusba beleállni, vagy éppen pont, hogy elengedni.

B. I.: Nem tudok róla, hogy lett volna bárkivel is konfliktusom.

L: Vannak olyan pillanatok, amire szívesen emlékszel vissza?

B. I.: Amik nagy dolgok voltak, azok mind a szakmával függenek össze. Tehát a szegedi állomás átépítése, felújítása például ilyen volt. Vagy akár az összes radar megújítása. Ezekre lehet azt mondani divatos fordulattal élve, hogy jó multság, férfimunka volt. Ezek egyértelműen sikerek egy gazdasági vezetőnek is. Meg aztán van bennem műszaki véna is, így jó látni, ha valami műszaki dolog megújul, és ráadásul jól sikerül. És főleg, hogy a visszhang is olyan, hogy büszkének lehet rá lenni.

L: És kudarcélmények? Vagy olyan dolgok, amire azt mondod, hogy lehetett volna másképp is csinálni, csak olyanok voltak a körülmények, hogy mégsem lehetett.

B. I.: Nem jut eszembe ilyen. Én ezt a 24 évet pozitív dologként éltem meg. Az meg, hogy fél évvel a nyugdíjazásom előtt elmegyek, nos ezzel az a helyzet, hogy elfáradtam. Összességében több mint 46 évet dolgoztam. Ez már gombócból is sok...

L: Ha már szóba hoztad. Ebbe a munkába bele lehet fáradni, ez rendben van. De ezt a fajta belefáradást, kiégést most érezted először?

B. I.: Ez nem úgy jön, hogy az ember reggel arra ébred, hogy kiégett. Ez egy hosszú folyamat. A feleségem is azt mondta, hogy ha én úgy érzem, hogy befejezem, akkor ő

maximálisan megérti és támogat. Leginkább azért, hogy ne menjen esetlegesen az egészségem rovására. És ez a pillanat most jött el.

L: Van olyan tanácsod, hogy meddig érdemes csinálni bármilyen munkát?

B. I.: Ameddig jól esik. Ezt belülről érzed.

L: Ehhez kapcsolódóan kérdezem, hogy hol és mivel töltöttél fel úgy általában, vagy akár a stresszes időszakok után?

B. I.: Igazi feltöltődést számomra a belföldi és külföldi utazások, nyaralások hozták. Korábban a családdal – saját szervezésű – kirándulások voltak. Szeretünk a szabadban túrázni, szeretjük a hegyeket, a várakat, a kastélyokat. Nagyon szeretjük a körutazásokat, amelyeken megismerkedhetünk az országok természet és az ember építette nevezetességeivel, történelmi helyeivel. Utóbbi időben az utazási irodák ajánlatában lévő egy-egy európai országba szervezett körutazáson vettünk részt. Sikerült jó utazási irodát választanunk, minden utunkról elégedetten, „feltöltödvé”, következő évi utunk tervezgetésével jöttünk haza.

L: Ilyenkor a mobiltelefonodat otthon hagyta?

B. I.: Nem. Időnként rápillantottam a levelekre, ha nagyon kellett, válaszoltam.

L: Valami hobbi?

B. I.: Nem, nincs. Nézd, igazából reggel 7 óra körül elindulok otthonról és este olyan 6 és 7 óra között érek haza. Szóval az ember megvacsorázik, aztán örül, ha leül és nézi a tévét. Hétfőgőn pedig, mivel családi házban lakunk, mindig van mit csinálni a ház körül. Hétfőgőn egyébként a családi munkamegosztás értelmében általában én főzök...

L: A főzés tényleg nagyon jól ki tud kapcsolni. A hétfőgő ebéd elkészítése nálunk is az én feladatom.

B. I.: Igen, a GÜFO-s lányok tanúsíthatják is, hogy hétfőnként otthonról hozott ebédet eszek. Ez a munkamegosztás, a feleségem mos és takarít, én meg megfőzöm a szombat-

2012-ben a meteorológiai világnapi ünnepségen Pro Meteorologia emléklapok részesült.

vasárnapi ebédet. Egyébként pedig némi túlzással csak hétvégén vagyunk igazán otthon, hétköznap szinte csak aludni járunk haza – főleg úgy, hogy most már csak ketten vagyunk, mert a gyerekek felnőttek, már nem laknak velünk.

L: Sporttal mi a helyzet?

B. I.: Sport van valamennyi az életemben. Habár most a covidos időszakban jelentősen lecsökkent a száma. Hetente kétszer jártam focizni. Sajnos már csak múlt idő, mert az iskolák bezártak, stb... Jó, most már nyitva vannak, de a lustaság azért előjött. Így most aztán nincs igazán, vagy csak visszafogottan van sport.

L: Jól tudom, hogy oszlopos tagja voltál az OMSZ-os focicsapatnak?

B. I.: Igen. De az utóbbi időben azt is abbahagytam. Így hatvanegynéhány évesen a harmincas srácokkal focizni, azért az kihívás.

L: Pedig nem látszik rajtad, hogy közelítesz a nyugdíjkorhatárhoz.

B. I.: Köszönöm.

L: Ezek szerint valami titkod mégiscsak van.

B. I.: Szerencsém van. Ilyen géneket kaptam.

L: A kérdés, hogy most hogyan tovább? Van még fél évad a nyugdíjig.

B. I.: Ezt a fél évet pihenéssel, olyasással, kerti munkával szeretném elütni. Van egy telkem Óbudán, a Csúcshegyen. Ezt szeretném egy kicsit rendbe tenni. Ráadásul van rajta egy kis épület is, amivel szintén kellene kicsit foglalkozni.

L: És gondolkodtál azon, hogy később folytatod a szakmai munkát?

B. I.: Nem.

L: Nem keresel új kihívást? Tanácsadóként, vagy más formában?

B. I.: Új kihívást lehet, hogy keresek, de nem gazdasági területen. Nem fogok könyvelni, nem fogok gazdasági tanácsadóként dolgozni. Most legalábbis úgy gondolom, hogy nem. Azt, hogy valahova elmegyek-e valamit csinálni, azt meg majd hozza az élet.

L: Egyébként általánosságban nem is támogatod, hogy valaki elmenjen nyugdíjas éveiben tanácsadónak?

B. I.: Nem tudom. Az persze elmegy, hogy valaki egy-két évig csinálja. Amíg tud tanácsot adni. Főleg olyan helyen képzelhető el ez, ahol valaki kezdő vezető és akkor a tapasztalataidat át tudod adni. De aztán később... akinek tanácsot adsz, az egy idő után úgyis tudja, hogy mit akar csinálni. Ott aztán már lehet, hogy csak fékként tekintenek rád.

2020-ban az OMSZ 150 éves évfordulója alkalmából időkapusulát helyeztek el a pestszentlőrinci obszervatórium kertjében.

L: Az elmúlt 24 év alatt azért sok tapasztalatot szereztél. Bizonyára van vezetői filozófiád. Ha most azt mondanám, hogy holnaptól gazdasági vezető szeretnék lenni, te mit javasolnál? Hogy álljak neki? Mitől jó egy gazdasági vezető, vagy hogyan válhat jóvá?

B. I.: Hát, nem tudom. Ez a helyzettől is függ. Nem tudok most felsorolni mondjuk három pontot, hogy ettől és ettől leszel jó vezető. Alapvetően rugalmasnak, körültekintőnek kell lenni, nem szabad hirtelen döntéseket hozni.

L: A vállalatmenedzsment filozófiák szerint az a jó vezető, aki jó ember is egyben. Osztod ezt a nézetet?

B. I.: Igen. Bele kell élni magát az embernek dolgokba, figyelembe kell venni, hogy emberekkel dolgozunk. És figyelembe kell venni, hogy mindenkinek lehetnek problémái, bajai. Ahogy persze lehet jó kedvük is. Az jó, ha az emberek tudnak nevetni. Én is úgy ismerem magamat, hogy mosolygós típus vagyok. Azt szokták mondani, hogy ritkán lehet kihozni a sodromból. Ezt vallom is, ritkán szoktam csattanni.

L: Azt is szokták mondani, hogy a jó vezető harmóniában van önmagával. Ez jellemző rád?

B. I.: Nem is tudom, biztos. Van egy alapelvem, mégpedig az, hogy szeretek nyugodtan aludni. Tehát nem szeretek belemenni olyan dolgokba, amiért képletesen szólva jön éjjel kettőkor a fekete autó.

L: Végezetül, ha most valaki azt mondaná, hogy mindent újrakezdehetnél, akkor újra találkozónánk az OMSZ-ban?

B. I.: Igen, ha 24 évvel fiatalabb lennék, akkor mindenképp.

L: Köszönöm a beszélgetést és kívánom, hogy amiket a közeli és távolabbi jövőre eltervezted, azok valósuljanak meg!

B. I.: Köszönöm szépen.